

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Előfizetési díj:

Negyedévre	1 frt 50 kr.
Félévre	3 " — "
Egész évre	6 " — "

Megjelenik e lap hetenként egyszer, Szombaton.

Előfizetési pénzek és hirdetések elfogadtnak Gallia Fülöp könyvkereskedésében Kecskeméten. — Hirdetések ezenkívül fölvetetnek még M. Zeisler hirdetési irodájában. (Pest, Király-útea 60. sz.)

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sorért, egyszeri hirdetésnél 5 kr.; — többszöri vagy terjedelmes hirdetéséknél árleengedés adatik. A nyilttérben való közlemény 3 hasábos soráért 10 kr számítottatik.

Előfizetési fölhívás.

Tisztelettel van szerencsém a t. Közönséget értesíteni: hogy Lapunk jövő 1870-ik évi folyamára a felelős szerkesztői állást e Lapok megindítója t. Madarassy László úr fogadta el; egyszersmind kérem: hogy előfizetési megrendeléseiket a jövő évfolyamra nálam mielőbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fenakadás ne történjék.

Előfizetési díj, postán vidékre vagy helyben házhoz küldve:

Negyed évre	1 fr. 50 kr.
Fél évre	3 " — "
Egész évre	5 " — "

Gallia Fülöp,
kiadó könyvtár.

Kecskemét dec. 15. 1869.

Midőn az úgynevezett délkeleti vaspálya vonalát Czeglédőtől Temesvárig állami költségen kiépíttetni elhatározták, a közben eső községek fel lőnek szólítva, hogy a pályavonal területéhez kívántató földterület ingyen átengedését megajánlani készkedjenek; azonban az illető magas körök akkori nagy emberei egy jellemző alternatívával fejezték be a felhívást, mely szerint az önkéntes és ingyen átengedés hazafias áldozatkészségü érdemnek fog tekintetni, de vonakodás esetében arra az illetők köteleztetni fognak.

Mi volt természetesen akkori viszonyok közt (1852-ik évben) annál, hogy Kecskemét város község-hatósági testülete is megajánlotta az ingyen átengedést, azaz: a községi földterületet átengedte ingyen, a magán birtokokat pedig az állam részére községi költségen kisajátította s ezekért fizetett 31,555 forintot pengő pénzben.

Neki mentek aztán az állami mérnökök a farkas-kasszájára bocsájtott földterületnek s gazdálkodtak irgalmatlanul, elannyira, hogy a pályaudvar és őrházak mellékén mindenütt egész majorságot elfoglaltak, utóbb kényszerülve volt a város azt kérni, hogy e földvesztegetés megátlása végett mind a pályavonal szélessége, mind a pályaudvar és őrházak területe határozassék meg és állandó határjelekkel különíttessék el.

Ekkor történt, hogy egy alacsony termetű kis emberke, állomására nézve tanácsos, valamely magasabb kormánykörben, küldetett ki Kecskemétre, s a város megbizottaival és állami mérnökökkel megjárva a határbeli vaspályavonalat, annak területét megállapította.

Járás-kelés közben felszáll a nyári avaron egy madársereg, mire a kis ember fület hegyez, és kérdi: miféle madarak azok: a város egyik kiküldötte — természetesen német nyelven —

válaszolja, hogy azok „seregélyek.“ Seregélyek? kérdi a kis ember, — óh, óh, mily boldog ez a Magyarország, hogy itt még seregélyek is vannak!

Tovább menve talál a kis ember néhány bokor érett bab-ültetvényt s kérdi: miféle növény lehet az? — mondják neki, hogy az „bab.“ — Ej, ej, hát így terem a bab? soha sem hittem volna, ennek örülök, hogy megtudhattam, mert babnövényt életemben még soha sem láttam.

Ez uraim, nem mese, hanem valóságos tény; azért mondtam el, hogy hazánk és városunk multjából ez is fel legyen jegyezve azon szomorúságos korszakból, midőn oly emberek kormányozták Magyarországot, kik nem tudták, hány napi járó föld Budapesthez Jászberény, kik nem tudták, miféle nyelven beszélnek jász testvéreink, — s kik azzal biztatták a jász kapitányát, hogy maga jó alkalmazása mellett bizonyos reménye lehet az őrnagyi rangra.

És uraim, ne feledjék, hogy ily emberek határoztak akkor Magyarország életkérdéseiben, — ily emberek állapították meg Magyarország földadó-kataszterét, melynek súlya alatt tizenhatsz év óta nyögünk.

E vagyponusztító földadorendszer az 1868: XXV. törvény szerint még egy teljes éven át, a legközelebb jövő 1870-dik év végeig tart; tudjuk, hogy a pénzügyi hatóságok működnek, hogy új katasztert készíteni szándékoznak, hogy vidékenkint az adatokat gyűjtik, de nem egészen nyilvánosan, nem közvetlenül, hanem többnyire kéz alatt, saját közegeik által, hogy azokat ismét saját közegeik által feldolgoztathassák.

Lapunk folyó évi 33-dik számában közölt cikkünkkel már erre figyelmeztettük az illetőket s kimondtuk, hogy e tekintetben legilletékesb szakbizottságot képezhetnek a „gazdasági egyesületek,“ — most pedig, miután a „Kecskemét-vidéki gazdasági egyesület“ csakugyan megalakult és szervezkedett, egyenesen hozzá fordulunk s az egész vidék érdekében felhívjuk, hogy ez égető ügyben mihamarabb egész erélyét kifejleszteni ne késlekedjék.

Nem akarjuk ismételni az indokokat, melyek idézett cikkünkben elsorolva vannak, de gazdasági egyesületünknek, kiváltképen figyelmébe ajánljuk azt, hogy óvakodjék s eltávoztatni különösen igyekezzék, nehogy ismét eljőjön, vagy adóügyünk megállapításába avatkozzék olyatén régi kis emberke, a ki a seregély madarat bámulja, a ki a bab növényt sem ismeri, — és a ki életében egyszer már valahol egy almát látott a fán függeni s azt hiszi, hogy a zsemlye is fán terem.

Mostani kormányhatóságunk méltányosság és igazság szerinti eljárásában teljes bizodalmat

helyezünk; de bizonyos tudomásunk szerint, még a kecskemétihez hasonló legigazságtalanabb és legnyomasztóbb kataszter sem fog újból átdolgoztatni a nélkül, hogy az illetők előzőleg döntő érveket felhozni ne köteleztetnének az átdolgozás szükségességének kimutatására.

Ez általános baj, általános szükség, közös erővel kell annak megszüntetését eszközölnünk.

Fel tehát valahára! ébredjünk és munkálódjunk.

Dixi et salvavi animam meam.

Videant consules

A 46-ik szám vezércikkéhez.

(Folytatás.)

Utolsó cikkem végső soraiban azon nézetemet közöltem, hogy 535 törvénytelen gyermekből 265 valószínűleg meggyilkoltatott.

Ez állításom statistikai indoka pedig az volt, hogy 2 és 3/4 év alatt 85% oly uzsora a halál részéről, melyet ugyanakkor, midőn ő kérlelhetetlensége a reform. vallású törvényes születésük közül nem egészen 22%-val is megelégedett: egyesegyedül csak minden korlátot túlhaladott gyermekölés és gyermekgyilkosság segélyével valósíthatott.

A bizottsági jelentés maga is elismeri ezt. Ámde okainak bővebb föltárása által feladatának színvonalára emelkedni elmulasztá, s talán épen az okok eme csekély figyelemre méltatásának köszönhető, hogy lelencz-ház ajánlása által tűznek olajjal való oltását hitte czélszerűnek.

A törvénytelen gyermekek szapora kihalása két fő-fő okra vezethető vissza, t. i.

- 1) születésükre;
- 2) rendészeti intézkedések hiányára.

Születésük gyérítése az álladalomnak is alig, — szűkebb körű társadalmaknak még kevésbbé sikerülhet.

Ugyanis a törvénytelen gyermekek nagy száma a házasság kötéseik ritkulásán kívül a közérkölciség súlyedésével áll fokbeli kapcsolatban.

Európa álladalmi némelyikük nagyragygyása és más okok folytán roppant állandó hadseregek tartására kényszerítvék. A katonák, erőteljes, fiatal korukban, midőn lángoló vérük csillapítása végett legjótékonyabb hatással házasodhatnának, szakítottatnak ki övéik közül, hogy helyőrségi rideg szolgálatban, elzárva szokott életmódjuktól, idegen népek közt, azok becsületéért nem törődve, sőt eljárásukban nem ritkán csak a forbat szeltében gyakorolt nemét látva: testi gyönyörökben keressenek némi kárpótlást.

E tekintetben alig képzelhető fonákabb el-

járás a katonák más vidékre való elhelyezésénél. Nem egyéb az tisztább erkölcsiségű népnek a romlottabb által való megfertőztetésénél. Az örökös tartományok legtöbbszörében minden 6-ik, néhányban minden harmadik, egyben csaknem minden második gyermek törvénytelen, sőt vannak városok, melyekben csak minden harmadik gyermek törvényes. Ily helyekről ide került katonák nézeteit, az onnan visszatért magyarok viselt dolgait íme a tapasztalat, mint a házasságtól elidegenítő legfőbb okok egyikét, s mint erkölcsi súlyedésünk alapját mutatja be.

A legfőbb okok közé tartozik a köz- és magán szükségleteknek a köz- és magánjövödelmek gyarapodását messze túlhaladó növekvése is. — Más szóval: az adó és a divat. Ezeket részletezni szinte érdekes lenne, szeretném is, de eredménytelennek tartom.

Fő-fő ok végre a közerkölcsiség súlyedése is, — még pedig nem csak annyiban, mennyiben erkölcsileg romlott egyének születendő magzatuk sorsával mit sem törődnek, hanem legfőképp azért, mert a házasság korlátait utálva, feleséget legfőképp csak vénségükben, ápolónak vesznek.

Korunk anyagi irányzata kétségkívül sok nagyszerűt hozott létre, — ámde oly jelenségeknek is vált forrásává, miket századunk dicsőségének aligha mondhatunk.

Az anyagi érdekek, idegen szellemi és tökélerő közreműködésével, barbár vagy félművelt álladalmakban is megalkották a gyárakat, vasútakat, az ipar és forgalom ezer meg ezer művét, s ráadásul bevivék a divat szeszélyeit, továbbá a művelt népek vállalkozó, de kevés erkölcsi értékkel bíró vándormadaraikat, a nélkül, hogy a roppant anyagi előnyökkel a szellemi és erkölcsi műveltség némi csekély elemeit párosították volna, — s így történt, hogy ama félművelt államok között hazánk is a polgári-sodásnak előbb hátrányait kénytelen elszenvedni.

Ez is egyik legfőbb oka annak, hogy a házasságkötések csökkenésével a törvénytelen születettek száma folyvást emelkedik, a nélkül, hogy életben maradásukra eddig csak legcsekélyebb gond is fordított volt!

A törvénytelen születések meggátolása tehát mint ez okokból látható, túlhaladja talán még az állam erejét is. Legfőbb ellensúlyozó volna természetesen a családi élet tisztaságának helyreállítása, nemesbítése. Azonban ki gondolna ilyesmire minálunk?

A gyermekülés és gyilkosság további meggátolását rendészeti intézkedések által lehetne s kell is megkísérlelnünk.

Ez intézkedések közt azonban lelencházának nincs helye.

(Folytatása következik.)

Egy városi képviselő napló jegyzeteiből.

(Folytatás.)

Iparunk pang, az tagadhatatlan, hajdan Tisza-Duna közt híres volt és virágzott, most még eszizmáinkat is Pestről hozatjuk. Súlyedő iparunkon mielőbb segítenünk kellene. — Több ízben vitatkoztam az iparegylet jelenlegi szorgalmas és derék elnökével a pangás, súlyedés valódi okairól, — mig nem azon meggyőződésre jöttünk, hogy azok számosan vannak, melyek gyakran nem egy mellékkörülménytől tétetvén függővé, a baj orvoslását fölöttébb nehézzé s még a kellő eszközökkel is csak hosszúvá teszik. Léteznek azonban többen, kik a fölvirágzás iránt sokkal vérmesebb reményekben ringatják magokat s holmi felületességekkel szeretnének a bajon mielőbb segíthetni. Pedig ezek inkább csak ártanak. — Így hallám a napokban egyrészt azt, hogy a mestereknek kellene szövetkezni a munkások ellen; másrészt: hogy a munkásoknak kellene együtt tartani a mesterek ellen. Ime, két ellenkező nézet! s mindkettővel nem csak városunkban, de országszerte virágzóvá óhajtanák tenni az ipart. Pedig lehetetlen; mert nem csak egymással áll homlokegyenest e két különböző nézet, de az alaposság és józan megfontolással is. Mert: a mesterek szövetkeznek, hogy a munkások bérét lenyomják, s a munkások, hogy munkabérüket fölemeljék. Ha azonban a munkások bére nagyon is csekély, és ha ők nem élhetnek meg, akkor máshová fognak menni,

hogy megélhetésük módját ott keressék. Ha a mesterek kénytelenek a munkásoknak nagyon magas munkabért fizetni, azon szomorú szükségre lesznek szorítva, hogy vagy magukat megrontsák, ha főn akarják tartani a versenyt más, hasonló telepekkel, a melyeknek a munkások nem szabnak törvényt, vagy hogy bezárják műhelyeiket, maguknak a munkásoknak nagy hátrányára. — Ilyen a hatás, melyet előidéznek azon tilalmak, vagy eltiltások is, melyeket a munkások kimondanak a műhelyek igazgatói, vagy vállalkozók ellen, s a melyet néha egymás ellen is kimondanak. Ezzel hisznek érdeküknek szolgálni, mesterük költségére, s nem kevésbé ártanak saját érdeküknek. — A francia „Code pénal“ bűnösnek tekinti azt, ki ily módon az iparnak csak ártalmára levén, más vidékre vagy külföldre készíti egy ipartelepnek igazgatóit, munkásait vagy segédeit. — Ha Franciaországban büntetik, azt hiszem, nálunk sem lehet, különösen eredménnyel, jutalmazni.

S z i n h á z.

Kedden, decz. 14-kén bérlés folyamban adott „Zarándokok vagy kaland a karmelita szüzek zárdájában.“ Már a hosszú cím mutatta, hogy újra egy sületlen férczelménnyel fog kidugatni a közönség szeme. S íme, nem csalódtunk, pedig ily dolgokban, s így csalódnai nagyobb örömet s meglepődést szül, mintha feltevésünk előre megjósolt kimenetele következik be. Láttuk már e modern caricaturának csufolt idétlenségét „Szerzetesek“ név alatt, még a múlt évben, — s bár akkor éppen az volt a véleményünk róla mi ma; mégis el kell ismernünk, hogy az akkori előadás kerekdedségben s minden egy jó előadáshoz szükséges kellékekben, messze túl haladta, a mait. Pedig ha igaztalanok nem akarunk lenni a valódi érdem iránt, a becsipett zarándokot annyira élethíven nem adták ám akkor, — mint ma Kovács. Valóban kár, a nemes hév és buzgóságért, mit ily koficzeban való kitűnhetésre vesztegetnek. Mintha csak mondanak akarnák a türelmes bérlő közönségnek: „bérlésben jók az ilyen darabok is; a ki pedig jobbat akar látni vagy ujat: bérlészünetben részesülhet ily örömben is.“ Bizony bizony nehéz lesz ily előzmények után megcsinálni a harmadik bérlést! — A mi a darabelőadását illeti; mind lapunk olvasói iránti tekintet mind a társulat érdeke azt javasolják; — ne beszéljünk arról. Tamásiné asszonynak azonban tartozunk annyi elismeréssel, hogy öltözéke, hajrendezése, egészen rendben, kifogáson felüli volt. Ferenczi urat pedig kérjük, ne szégyenlje magát s forduljon testének másik részével a közönség felé. — Az egész tisztelt

T Á R C Z A.

Ceylon vagy Singhala szigete.

(Folytatás.)

Az agg főpap megmutatá a templom könyvtárát, mely nagy számú, a Páli nyelvben szerkesztett és Talipot levekre írt kéziratokból áll, melyek mindegyike külön igen díszes fatáblák közé van behelyezve, szalagokkal megerősítve és számos kendőbe hurkolva, magas, tágas és faragványokkal ékesített állványokban látszatos kegyelettel őriztetnek. A singalokon kívül a szigetet lakják még hinduk, mahomedanok, kiknek kezeiben van jelenleg legnagyobb részben a kereskedés, malayok, javanok, azonkívül portugaliak, hollandiak, angolok és mozambique szerencsenek. Mélyen a sziget belsejében Bintang tartományában pálmalevelek alatt és földüregekben élnek a weddhák és beddhák, a sziget legvadabb népe és állítólag annak őslakói, kik egy derékön viselt öv kivételével meztelenek, fjjal és lándzsával, mit nagy ügyességgel készítenek, nagyon jól tudnak bánni.

Egy singhali monda szerint a weddhák utódai egy vérengző söt ember evő királynak, kit népe királyi méltóságától megfosztott és szabad választására engedé, hogy vagy halált szenvedjen vagy kegyetlen czinkosai-val mindenkorra a legmélyebb erdőbe visszavonuljon. A letett király az utósót választá és így lett ősatya e vad és durva népnek. Nevezetes ebben csak az, hogy a weddhák, kik semmi civilizációval nem bírnak, mégis az előkelőbb kasztokhoz számítatnak.

Rövid időre szabott tartózkodásunk nem engedé, hogy a sziget belsejét és a weddhák sajátos népét meglátogassuk. Csak keveset távoztunk a kokus palma tenyésztési régiójából, mely rendszeren a tengerpart mel-

lékre szeret szorítkozni, és csak két helységet látogatunk: Gelle kikötő várost és Columbát a kormányhatóságok székhelyét.

Gelle városa, úgy fekvése mint egyéb physikai viszonyainál fogva a sziget legjobb és legfontosabb kikötő helye. Utcái keskenyek, de tiszták; a házak jobbra földszintiek, erkélyekkel és az utcára dülő oszlopos esarnokokkal ellátva, belső részeik magasak, tőresek és kikövezettek, mint azt a forró égélj kívánatossá teszi. Minthogy az utcáról egyenesen a szobába lépnek és az ajtók a szabad léghuzam kedvéért legész napon át nyitva állnak, a bejárás előtt spanyolfal féle bútor áll, hogy a kíváncsi járkelőket a mélyebb betekintéstől tartóztassa. Galle-ban láttuk először a punkáht, egy sajátos indiai szellőztetőt, mely a szoba egyik végétől a másikig ér, és egy szolga által folytonosan ingaszerű mozgásban tartatik, hogy a léget kellemesen hűsítse. Itt láttuk először a Geko-kat is, azon esinos kiesiny szobagyikokat, melyek nagy gyorsasággal futkosnak a szoba falain, tükrein és csakhamar oly bizalmasak lesznek, mint nálunk az ölebecskék és kis macskák. Rendszeren az esti órákban búznak elő és félelem nélkül teszik mulatságos sétáikat, mi mellett csodálatos gyorsasággal fogdossák a legyeket, s bár eleinte az idegen előtt viszatartózkodó látvány, mégis mindenki hamar megbarátkozik e kiesiny, ártalmatlan és szeszélyes állatoeskákkal. Mint minden európai telepítvények Indiában és Chinában, Gelle városa is erődből, hol ezelőtt, a bennszülöttektől elvállva, az európai települtek családjaikkal laktak, és a Pettáhból vagy fekete városból áll, hol mint egy Ghetto-ban kizárólag a színes lakosság tartózkodik. Jelenleg ezen különvállás nem áll fenn oly szigorúan mint ezelőtt; de ha valaki úgy igazán a nép közé vegyülni és annak életét és szokásait közelebbről szemlélni akarja, annak oda kell hagyni az ügyvezett erődöt és a singhali negyedet kell bevándorolnia. Itt vannak a gyümölcs és főzelék piacok, itt bocsájtatik árba mind az, mi a bennszülötteknek különben is kevéssel beérő szí-

vét örvendeztetni; itt tolongnak egymás mellett a testgyakorlók és kigyóigézők, a kik azonban inkább mutatványaik hajmeresztő bátorsága mint csodálatossága által keltenek érdeket. A népből az a hit él, hogy e különös, sokban cigányainkra emlékeztető emberfaj a mérges kigyókból a mérget ki tudja űzni, és így őket ártalmatlanokká teszi. És valóban ott lehet látni, hogy szedik ki ezen emberek a 4—5 láb hosszú pápaszemes kigyókat nagy fehér kendőből, hogy ingerlik őket és tekerik azokat a nézők nagy rémületére egészen meztelen tagjaikra. Nem ritkán a kigyó beleunván e mutatványokba, kinzója elől meg akar szökni, s ekkor a nézők közt iszonyú zavar támad. Nem ritkán történik azonban, hogy a Cabro de Capello morata a kigyó szelidítőre nézve is halálos lesz, a miért is nagyon valószínű, hogy minden tettök csak azon furfangos bátorságukban áll, melynél fogva ezen állatoknak különös iszonyát, hogy mérgefogával ártson, ügyesen fel tudják használni. Ezen körülmény magyarázhatja azon igen nevezetes tényt, hogy több helyütt e veszélyes hullót szelidíteni merészkedtek. Sőt hallottunk oly esetet, hogy egy gazdag tiltványos, ki nagy összeg kész pénzt tartogatott házában, arra a hőbortos gondolatra jött, hogy kutyák helyett házörzökkül mérges pápaszemes kigyókat tartson. Ezek a tolvajok nagy rémületére nappal és éjjel a ház körül csúsznak másznak, a nélkül, hogy a házlakóknak, kik őket etetik és ápolják, ártanának. Régebb időben a kigyó imádás Ceylonba meglehetősen el volt terjedve, s itt is mint Indiában a Cabra de Capello istenség gyanánt imádatott, minthogy megbűvölt királynak tartott. Hanem e kigyót a természet is oly fényesen és feltűnően szépre alkotta, rajza és mozdulatai oly sajátosak, hogy egy képzeletgazdag nép, mint a singhali, e mesés tüneményt könnyen összeköttetésbe hozhatta a megbűvölés fogalmával.

Galle-ból, folytonosan a tengerpart hosszában, igen jó út visz a mintegy 75 angol mérföld távolságra eső Calombaba, a kormányhatóságok székhelyébe. Minden reg-

szintársulatnak pedig őszinte jó indulattal — önbecszerzetükhöz fordulván — azt mondjuk, vessenek már határt egyszer az ily semmit mondó izetlen komédiákkal való handabandázásnak, s azért, hogy Kecskeméten vannak, ne ragaszkodjanak ily erősen az alternatiohoz. Egyik héten jó darab, jó előadás, — másik héten rossz darab, még rosszabb előadás; — ez is alternatio az igaz, de mi itt úgy értjük vagy úgy szeretnénk érteni az alternatiót, hogy egyik jól előadott jó darabot, naponként másik ilyen váltsa fel.

Szerdán december 15-én „Ilona a havasi boldond” adatott. Közönség csekély számmal volt jelen. Az előadás olyan volt, hogy ha megemlétenénk ismét csak harag lenne belőle. Tehát úgy teszünk, hogy a mi említésre nem méltó, nem beszélünk róla: „Se kakas se garas...”

Csütörtök december 16-án adatott „Ha te úgy én is úgy” francziából magyarosított vígjátékoeska; s azután „Varázs hegedű” operette Offenbach-tól. Soha sem kívánunk jobb előadást. Akár egyik, akár másik darabról csak dicsérettel s a szereplők iránti teljes elismeréssel szólhatunk. Tamásiné asszony mint Zalárdiné semmi kifogásnak nem hagyott helyet. Szépen szavalt s játéka kérészetlen, természetes volt. Ferenczit épen így dicséret illeti, a szerep is nagyon neki való volt, aztán meg jól is játszotta. Kovács Róza a mellék szerepben szintén fel említésre méltó volt. — Az operettet is hárommal játszták: Kovácsné Örsiné és Örsi. Szintoly sikerült előadás, mint az előbbi. A szereplők mindhárman megtettek mindent mi egy jó előadáshoz szükséges. Kedvvel játsztak s szépen énekeltek s a csekély számmal jelen volt közönségnek sok élvezetet nyújtottak. Valóban kár hogy többen nem válunk. De úgy látszik a közönség kimerült a folytonos előadások nézésében, és ha igaz mit a hír beszél hogy a jövő héten is mindennap játszani akarnak, nem is csoda. Mi ismerve közönségünket, lelkiismeretesen merjük ajánlani az illetőknek, hogy ha folytonos deficittel nem akarják magokat terhelni, maradjanak a rendes előadási napok mellett. Karácson környéke nálunk máshová viszi az embereket nem a színházba.

Ujdonság és vegyes.

— **Ő felsége a király** 14-én reggel 5 óra 48 perczkor külön személyvonattal Pestre érkezett. Rajner Pál belügyminiszter és Thaisz főkapitány vártak rá az indóháznál. Ő felsége kíséretében Braun titkos tanácsos, Pápay udv. tan., Koller és Fodor udv. titkárok is megérkeztek. Ő felsége 8—10 napig fog a fővárosban mulatni.

— **Ő felsége a király, általa legközelebbi csütörtökön adott általános kihallgatás**on, 80 különböző rendű és rangu egyént fogadott. A fogadottak közt volt Türr és Kopp tábornok, a budai városbíró Aldássy sat. Király ő felsége jövő héten 22-kén utazik vissza Bécsbe. Mária Valeria főhercegnő azonban felséges anyját Budán várja be míg visszatér Ró-

mából, s így a karácsoni ünnepeket is ott fogja töltetni.

— **Szanizló Ferencz** nagyvárad latin szerzetású püspök Bécsben a kapuczinusok zárdájában, élte 78-ik évében elhunyt, s a hietzingi sírkertben tétetett örök nyugalomra.

— **Ferenczi Gergely úr családját** ismét súlyos veszteség érte. Unokája a városunkban is sokaktól szeretett s becsült ifjú, Gózon Kálmán, halasi birtokos lakos, néhány napi súlyos betegség folytán jobblétre költözött. Rokoni, baráti s minden ismerősei mélyen fájlatják a derék ifjú kora elhunytát, s kesergő családjának fájdalma sokakkal közös fájdalom! Legyen neki könnyű a föld, emlékezte pedig maradjon fen sokáig közöttünk!

— **Az „Alföldi Hírlap”** politikai, államgazdasági és szépirodalmi lap, megjelent Debreczenben, hetenkint háromszor, hétfőn, szerdán és szombaton — jövő 1870-ik évi jan.—jun. fél évi folyamára előfizetést hirdet, postán küldve fél évre 4 frt 50 kr, negyedévre 2 frt 30 kr, az előfizetések Debreczenben Telegdi K. Lajos könyvkereskedéséhez, vagy a lap kiadó hivatalához intézendők.

— **A helybeli casino-egyesület** jövő farsangon tartandó táncvígalmi egyikét febr. 1-én; másodikat ugyanazon hó 26-án tartandja meg.

— **Kálniczki János** az esküdtszék előtt, mindkét perét megnyerte. Czecz Márton és Nagy Samu egyenkint 6 heti fogságra és 50 frt pénzbírságra lettek ítélve az ellenök indított per folytán; — azon keresetet pedig, mit ők folytattak Kálniczki ellen, szintén elveszték, mert Kálniczki felmentetett, s felperesek 98 frt pénzbírságra lettek ítélve.

— **Senki sorsát el nem kerülheti.** Imént nevezett híres néptanító míg Pesten ellenei ellen diadalmaskodott, itthon az ellene felhalmozott méltó panaszok folytán állásától az egyháztanács határozata következtében elmozdított. Évekig tűrte ez úr garázdálkodását s kihívó modorát a közönség; s csak midőn a testvér r. cath. egyház kezdé sértegetni köztiszteletben álló előjáróiban, léptek fel ellene mindazok, kik nem akarták, hogy per mops felszínre került hivataln egyéniség által, két, — századok óta testvéries viszonyban élő egyház jó békessége megzavartassék! Föllépésök sikeres volt s Kálniczki úr nem tanító többé a r. egyháznál Kecskeméten. Nem káröröm az, mi elmondhatja velünk ez esetet: de ki kell nyilatkoztatnunk, hogy ennek másként nem volt szabad történnie. Nem is vagyunk oly kis hitűek, hogy e végzés megmásításától bár merről is félnénk; ámbár nyilván beszélük, hogy a most választandó presbyterium tanársággal kívánja kárpótolni az elesapott tanítót; nem tudjuk elhinni, hogy ez valaha megtörténhessék... vagy „omnia iam fient, fieri quae posse negabam”?

— **Miután 1870-re az ujonczjutalék** törvényhozásilag meg van szavazva, az ujonczállítás időszaka 1870-ik év január 15-én kezdetét veendi.

Ennélfogva a védtörvény 20-dik §-sa ötödik pontjára hivatkozól, figyelmeztetjük mindazon védkötelezetteket, kik az egy évi önkényes szol-

gel posta koci indul oda, egy meglehetősen kényelmetlen és nem veszély nélküli alkalmatosság, minthogy Ceylonba hosszabb utakra rendszeren egyfogatú járműveket használnak, melyeknél az ottani esőkönnyös lovakkal a felfordulás csaknem mindennapi esemény. A táj mindenütt fölséges szép, az út mindenütt pompás kokuspálma erdőn visz keresztül; melyben sok ezer ember lakik, s helylyel közel egy buddhista templom magas kupolája látszik, míg az út hosszában festői bazarokban, pálma és banán levelekben egész kínálkozólag különemű élelmiszerek árultatnak, mik a bennszülöttek igen egyszerű életmódjukhoz képest jobbara gyümölcsből és főzelékből állnak. Az egész tengerpart annyira népesített, hogy jobbra balra mindenütt a bennszülöttek kunyhói állnak a fák alatt, és az egész táj szüntelenül oly élénk képet mutat, mintha az embereknek egyéb dolguk nem volna mint a pálmák alatt sétálni. Emeli ezen benyomást még az, hogy ritkán látni férfút egyébbel kezében mint talipot legyezővel vagy chinai napernyővel, oltalmazásul a tropikus nap égető heve ellen. Csak nőket látni nehéz kosarakkal a fejükön a városba menni, s úgy látszik, hogy a singhálónál az élet legnagyobb bajai és gondjai a nőket terhelik.

A sűrű és terjedelmes kokuserdők, melyek a tengerpart déli és nyugoti részén vonulnak el, míg a keletin egészen hiányoznak, úgy látszik azon cél mellett, hogy a fő és mindennapi életszükséget fedezzék, még azon körülménynek köszönik ápolatásukat, hogy a buddhisták egyik vallástana a faültetést teszi kötelességgé, úgy, hogy a ki egy palmat vagy más gyümölcsfát ültet, az jámbor és Buddha előtt kedves eszelekvényt végez. Gyermekszületés vagy más ünnepély alkalmával néhány kokusdió tétetik a földbe, és így a pálmák föltette fontos részét képezik egy család vagyoni állásának. Az apa mint örökséget felosztja gyermekei közt. Nem csak, hogy minden palmának tulajdonosa van, hanem gyakran több család egyetlen palma terméséből él. Ezen sajátságos tünemény igen nevezetes következménye

vált a népesség társadalmi viszonyaira nézve. A túl népesedés miatt növekedő szegénység és a mindinkább mutakozó szükség, hogy az egyes birtokok szétdarabolssa megátoltassék, a bennszülöttek azon természet ellenes gondolatra vitték, hogy egy családnak több fiútestvére csak egy nőt vegyen, mely szokás gyors elterjedését még azon körülmény is elősegítette, hogy Ceylonban aránytalanul több férfi van mint nő. Némely nőnek 3, 4, sőt 7 férje is van, valamennyi ily házasságból származott gyermek egyenlő joggal bír, és a különböző atyák törvényesen elismert örököse. Tehát egészen ellenkezőleg Kelet-India törvényével, mely szerint a gyermekek a legidősebb testvérnek tulajdonítatnak, ki egyúttal az összes vagyonnak birtokosa, míg az ifjabbak neki szolgálni kötelesek, sőt az általa a házból el is üzethetnek. E régi szokásnak eredetét, mely az indiai szárazföld többi népei közt is emlékezetet haladó idők óta általánosan el van terjedve, a singhálónak jobbagyi viszonyaiból királyiához származtatják. Mint-hogy kényszerítve voltak uralkodók földjeit is mivelni és azokat utazások alkalmával messze földre elkísérni, saját vetéseiket úgy hitték legjobban távollétök alatt a pusztulástól megóvni, ha feleségben és vagyonban testvéreikkel vagy legközelebbi rokonaikkal megosztokodtak, és ez által a családot némi részben üzleti társasággá változtatták át. A terjedelmes, beláthatlan kokuserdők nem csak a legszükségesebb élelmiszereket szolgáltatják a bennszülötteknek, hanem gyümölcsei egyúttal oly fontos és értékes kiviteli cikket képeznek, hogy a kokuspálma tenyésztése 1841 óta az európaiaktól rendszeresen üzetik. Ezelőtt a kokusdiók olaj készítés végett külföldre szállították, jelenleg már a szigeten számos gyár van felállítva, és a diók helyett most már az ott készült olaj vitetik ki hordókban, az évenként kivitt olaj értékét 100 egész 150,000 font sterlingre becsülik.

Az első állomás Galle és Calomba közt Benatte, hol vidéki szokás szerint utazók számára nyilvános pihenő vagy szállás adó ház áll. Ezen pihentető, melyek

gálat kedvezményeiben részesülni kívánnak, hogy ez iránti folyamodványaikat, a sorozási időszak kezdete vagyis jan. hó 15-ke előtt nyujtsák be, mivel azontúl a hadseregbe való önkéntes belépés nincs megengedve.

A fölvételi tolyamodvány közvetlenül azon csapat parancsnokságához intézendő, melybe folyamodó felvétetni kíván. Ilyenek: a gyalogezredek, lovasezredek, mérnökekredek, tüzérezredek, vartüzérségi zászlóaljok, esetleg határőrségi (depot) tartalék parancsnokságok. A kik az orvosi karhoz kívánnak felvétetni, a hadfőparancsnoksághoz (General Commando), kik a hadszekerészeti karhoz, azok a közös hadügyérséghez s végül, kik a hadi tengerészethez akarnak felvétetni; a polai kikötő tengerügyi parancsnoksághoz szintén közvetlen kell folyamodniok.

Ezen katonai hatóságok hatásköréhez tartozik az egy évi önkéntesek felvétele, akár saját költségükön, akár a közös hadjavadalom költségére kívánják az illetők felvétetésök.

— **A honvédkerületekben „tisztai iskolák”** felállítása tervezetvén, a honvédelmi ministerium felszólította az összes honvédkerületi parancsnokságokat; hogy adjanak véleményt arról: a czélba vett tisztai iskolák felállítása a kerület melyik városában mutatkoznék legcélszerűbbnek? — Továbbá egyidejűleg arra is felhivattak az illetők, hogy terjesszék elő: azon gyalogtisztok neveit, kiket a parancsnokság tanárokul ajánl; a századostól lefelé, azon gyalogtisztok névsorát, kik kellő katonai szakképzettség hiányában az osztályoknál, oktatói minőségben még nem alkalmazhatók, s kikre nézve szükséges, hogy a honvédtisztól megkívánt szakképzettséget, mielőbb megszerezessék; végül a honvédegenység közül is azok neveit, kik a tisztai helyettesnek megfelelő szakképzettséggel bírván, jó honvédtisztekké képezhetőkné mutatkoznak.

— **A katona-tiszteknél** ezelőtt szokásban volt, hogy a felvett kölcsönökről szóló kötelezvényekben, becsületszavukra kötelezték magukat, tartozásaik megfizetésére nézve. Most egy rendelet figyelmezteti a tiszteket, hogy ezt ezentúl ne tegyék, mert becsületszavuk adása nélkül is kapnak kölcsönt az Albrecht-alapból.

— **A baranyamegyei bünt. törvényszék** a mult csütörtökön végezte be a vallomások hitelesítését az általunk is érintett, nagy-páli bűnesetben, mely hitelesítés két napot vett igénybe. Kiderült ebből, hogy meggyűlladván egy ottani lakos búza kazalja, az összecsendült nép egy esküdt (!) és a tanító (!) bujtogatására, indokolatlan gyanúból egy ottani szabót a tűzhöz hurczolt, s bele lökött. A szerencsétlen először kimenekült belőle, de ismét bele dobták; másodsor is kívánszorgott s már meztelenül az udvaron menekülni akart, midőn az udvarban a káros szolgálja egy hasábfával karját törte. Az áldozat ennek daczára még vagy 10 lépést futott, de tovább ereje nem bírván, térdre esett; ekkor ketten odamentek, lábánál fogták s a földön mintegy 24 öl távolságra meghurczolták, s rimázkodásai daczára, újra az égő kazalba dobták, hol nem sokára meghalt. Midőn már halva volt, tűzkampókkal forgatták s a hulla annyira elégett, hogy forgatás

a sziget belsejében mindenütt az ország- és erdei utak hosszában állnak, az ország legrégebbi szokásaihoz tartoznak és ezelőtt egyesek által tartattak fenn. Ezek egyszerű fabodék voltak, melyekben a zarandokok és utasok az idő viszontagságai ellen oltalmat találtak. A szállások azonban, miket az angol kormány jelenleg minden országúton fentart, sokkal esinosabbak és kényelmesebbek, és hasonlítanak a várótermekhez a vasúti indóházakban. Az ntas itt nem csak szállást, hanem megszabott árakban ételt és italt kap, és egy külön bizottság van felállítva ez intézetek feletti örködésre. Itt egy kitűnő „Tiffent” kaptunk, mi alatt Ceylonban úgy mint egész Indiában a reggeli és ebéd közt eső szokásos étkezést értik, mely alkalommal legelőször ismerkedtünk meg a híres indiai „Curry”-vel (olv. Körr), mely fűszerekkel elkészült hús vagy hal ételből áll. Ennek íze oly erős, hogy az európai íny csak lassankint szokhatja meg, de országszerte a Curry annyira kedvelt étel, hogy az egy étkezésnél sem hiányzik, minthogy a vörös bors, mely főalkatrészét képezi, a gyomort ingerli és az emésztést elősegíti; ez okból a Curry por nagymennyiségben felhasználatik és szétküldetik. Midőn rövid pihenés után kocsira szálltunk; hogy friss lóval folytassuk útunkat, észrevettük, hogy kocsisunk, ki szeresen volt, a pálinkából kelletlenül többet kóstolgatott és ülésén igen gyanúsan ingadozott. Azon reményben, hogy útközben majd kijózanodik, tovább mentünk, azonban kis idő múlva egészen elveszté az egyensúlyt és földre bukott, úgy hogy nagyobb baj kikerülése végett kénytelenek voltunk utunkat a legközelebbi faluig gyalog folytatni. Minthogy útközben a bennszülöttekkel igen nehezen tudtuk magunkat megértetni, és tovasszálltatásunk minden pillanatban új nehézségekbe ütközött, elhatároztuk, hogy a legközelebbi faluban a hatósághoz forduljunk.

(Folytatása következik.)

közben ketté tört. Mintegy tízenketten alaposan vádoltatnak részint tettleges részvétellel, részint mulasztással, s hatan közülök a megyebörtönben várják gyalázatos tettök érdemelt büntetését.

— **Vogt Károly első felolvasása.** Vogt bevezető felolvasásában öseinkkel foglalkozott, t. i. azon troglodidákkal, kik lakásukat, a barlangot a medvével és rókával osztották meg, kik fajtársukat megölték, hogy csontvelőit kiszívassák. Lehet, hogy nagyon sokan szegényítőnek tartják a visszaemlékezést, és azért inkább tagadják az állítás valóságát. Mi éppen ellenkezőleg büszkén gondolunk arra vissza, hogy az állatosság ez alacsony fokától a XIX. század magaslatáig emelkedhetünk. Büszke önértet fogja el keblünket, ha visszapillantunk azon messze útra, mely a neanderti embertől a Darwiné és Humboldok koráig húzódott; és ha gondolunk ama másik messze útra, mely még előttünk fekszik. Az új tudomány, melynek Vogt egyik buzgó terjesztője, lehet sőt úgy is van, hogy sok hypothesisen nyugszik; lehet, hogy a jövő század ez álláspontot éppen olyan antiquálnak fogja tartani, mint mi a neptunisták és vulkanisták tanát: de azért mégis örök hálával fog tartozni az emberiség a tudomány ez úttörőinek, kik az ország homályából és kavicásból olvassák ki az emberi nem legrejtélyesebb történetét. Vogt előadása feszelen és nem a legkorrektebb; de folyvást vonzó. Előadásai látogatásával s azon sympathicus ragaszkodással, melylyel irányában a fővárosi közönség viseltetik, nagyon meg lehet elégedve. — Rf.

— **Czigány leleményesség.** Pesten a „Komló” népzenei sajtószere ellenőrzési módot ta-

láltak föl, hogy a tányérozó zenész valamikép ne zsebelhessen a maga javára. Egyik kezébe adják a tányért, a másikba pedig eleven legyet tesznek, s így kell körül járnia. Ha a legyet elevenen vagy éppen nem viszi vissza: akkor nem kap semmit.

— **Eredeti végrendelet.** Irlandban egy fősvény halt meg, kinek sajtóságos végrendelete így hangzik: „Sógornőmnek Dunnis Marinak, négy ócska harisnyát hagyok, melyek ágyam alatt vannak; unokaöcsémnek Macartney Károlynak, más két harisnyát, mely a ruhaszekrényben áll; Johnson hadnagynak az ötödik gyalog ezredben, egyetlen gyapot harisnyát s vörös háló kabátomat; szobaleányom Burke Annának több évi hűséges szolgálata jutalmául, ócska vizes korsómat.” — Egy sem akart tudni a végrendeletéről s egy dühbe jöve a korsót felrugá, mire ez darabokra tört s egy rakás arany pénz ömlött ki bensejéből. Erre a kapott hagyományt mindannyian megszemlítették, s minden említett elhagyományozott tárgyat dúsan arannyal tömve találtak.

— **A pápa által kiadott házszabályok** a concilium számára, — érdekes pontokat tartalmaznak. A bevezetés így szól: „Nem feledjük el, hogy a concilium azon czélból hivatott össze, hogy kiírta azon hibákat, melyeket a jelen istentelen század előhozott, hogy eltávolítsa azon bajokat, melyek az egyházat nyomják, és hogy megjavítsa a clerus erkölcsét és fegyelmét.”

Az indítványokról így szól: 1. minden indítvány a bibornokok és praelatok congregatiója elé terjesztendő, mely annak napirendre tűzhető

felett határoz. 2. Az indítványoknak közérdekűeknek, és 3. indokoltaknak kell lenniök, kifejtve az okot, melyért előterjesztettek. 4. Semmi olyat nem szabad tartalmazniök, mi az egyház állandó és érinthetetlen hagyományával ellenkezik.

Tehát indítványok szabad előterjeszthetőségéről nincs szó. Volt gondjuk rá a jezsuitáknak, hogy az „egyház” ellen — s ez alatt magokat értik, — mi se jusson szőnyegre, s ezért még az előleges censurát is oda állíták a congregatióba. Természetes tehát, hogy csak az jó napirendre, mit a pápa, — illetőleg a jezsuiták akarnak.

A harmadik szakaszban a titoktartást rendeli meg a pápa, mint „a conciliumok rendes szokását,” — az „istentelenekre” jó vigyázni, „kik minden alkalmat felhasználnak az egyház meggyűlöltetésére.” — P. N.

— **Mint pesti lapok írják** bukaresti szomszédaink nem jó szemmel nézik a delegáció által megszavazott dunai két monitort, s ez iránt ministeriumjokat a napokban interpellálták is.

— **Dalmatiai harcztérről.** Legutóbbi hírek szerint Auersperg tábornok jelenti, hogy a Braicban levő felkelők bejelenték meghódulásukat, s késznek nyilatkoztak fegyvereiket letenni; — a Krivosciában levők is ajánlják a meghódolás végetti alkudozásokat, melyeknek, mint hírlik — már a legközelebbi napokban kellend megtörténiök.

Felelős szerkesztő: **Hornyik János.**

Tudósítás a kecskeméti heti vásárról.

Péntek, december 17.

Gabona piacról						Baromfi és gyümölcs piacról						Állat, széna és fa piacról					
Alsó-ausztriai mérő szerint	Mennyiért kelt?		Sokat vittek-e eladni?	Vették-e?		Baromfinak párja, gyümölcs garabó számra	Mennyiért kelt?		Sokat vittek-e eladni?	Vették-e?		Darabja, mázsája, öle	Mennyiért kelt?		Sokat vittek-e eladni?	Sok elkelt-e?	
	Legals.	Legm.					Legals.	Legm.					Legals.	Legm.			
Búza, 83—87 fontos	4	50	Közönszerűen.	Vették		Lúd	1	80	2	40		Sovány sertés, hízonak	17	70	Sokat.	Nem vették	
Rozs, 78—80 „	2	50			Hízott lúd	4	5	Malacz	3	5	20						
Árpa, 68—74 „	2	48			Pulyka	1	20	1	60	Juh	2	6					
Zab, 43—44 „	1	80			Kácsa	—	74	1	—	Bárány	—	—					
Kukoriceza	2	56			Tyúk	—	50	—	70	Széna mázsája	1	80	1	94			
Bab	4	—			Szöllő	—	80	1	—	Szalma egy kocsiával	3	20	5	—			
Köles	—	—			Dió	—	70	—	80	Keményfa ölével	17	—	17	50			
Burgonya	1	10			Vágott hal fontja	—	—	—	—	Puhafa „	9	60	10	50			

H I R D E T É S E K.

Felebaráti figyelmeztetés

(Gombos erősítő italára)

a szenvedőkhez!

Midőn naponta érkeznek hozzám a fentnevezett italra vonatkozó levélt megkeresések, kötelességemnek tartom a szenvedő közönséget következőkről értesíteni: I. Az „Egészségi tanácsadó” jeles szerkesztője dr. Pete tanár ur vizsgálat alá véve Gombos ő méltóságának erősítő-italát, azt lapjának 2-dik számában mint legjótékonyabb házi szert ismerteti meg és háznál tartandónak ajánlja.

II. Több szenvedőknek becsületbeli nyilatkozatuk szerint eddigi utasításaim azt eredményezték, miszerint a már is nagy, de méltó hirre kapott „erősítő italnak” gyomor, máj, lép- és idegbajokban jó, gyors és biztos gyógyhatása van.

Eddig az épen most említett gyötrelmes bajokban szenvedőket, kik gyógyszerelésünk alatt nem javultak — ha tehetősek voltak — fürdőbe küldöttük; a szegényeknek szokás szerint szenvedni kellett. Hogy azonban a fürdők sem tették a kívánt sikert, azt több hozzám intézett levelek tanúsítják; míg ellenben szegényebbeknek is az erősítő itallal eszközözendő meggyógyulásuk mindig kevesebbe kerül minden egyéb szereknél.

Midőn ma egyedül csak fentebbi négy bajokról emlékezem meg, ez azért történik: mivel beérkezett gyógyjelentések szerint, de saját megfigyelésem után is, említett bajokra nézve az erősítő italnak gyógyisikere kétséget sem szenved már; míg több kísérlet alatt levő betegségeknek az orvosi ítélet még függőben tartatik és csakis az illetőknek tanúsága alapján fog kimondatni. Végre

III. Minden osztályu szenvedőket, kik az erősítő-italra nézve közzévalos alkalmazási utasításért fognának még hozzám fordulni, arra kérem: bizalmas leveleiket csak egyszerűen fogalmazni minden ceremónia nélkül. — Ebbeli utasítás úgy mint ezelőtt is rangkülönbség nélkül egyedül emberbaráti tekintetből fog kézhez szolgáltatni.

Kelt Székes-Fehérvárott, január 25-én 1869.

Dr. Schaller.

Kapható Kecskeméten: Papp Mihály, Fejér István, Farkas Mihály, Karácsonyi Zsigmond és Halassy Gyula kereskedő uraknál.

2522
1869

Hirdetmény.

Sz. kir. Kecskemét város telekkönyvi osztálya részéről közhírré tétetik, miszerint özvegy Miller Jánosné Jeneski Erzsébet, Gyenes Sándorné Miller Terézia, Klingert Vilmosné Miller Rozália Gyenes Ida és Mária, végre Miller János, Ferencz, Francziska és Mária tulajdonához tartozó a kecskeméti 2087. számú telekkönyvben (3010, 3011.) részletszám alatt 1016 frt 50 kr-ra becsült ház és malom 926 részletszám alatt foglalt 2767 frt 50 kr-ra becsült 7 holdnyi széktojó szöllejük, és pedig, ha az egész szőlőre vevő nem találkoznék, annak a 926/1 részletszámú és 3 hold 505 négyszeg ölnyi területtel jelölt része az épülettel együtt 1405 frtnyi becsértékben, a 926/2 részletszámú és 1 hold 712 négyszeg ölnyi területtel jelölt 480 frtra becsült részére, és végre 926/3 részletszámú és 2 hold 404 négyszeg ölnyi területtel jelölt 882 frt 50 kr-ra becsült részére az árverés elrendeltetik, s határidőül 1870. évi január 14. napja ugy tüzetik ki, hogy a fekvőségek becsáron alul el nem adhatók.

Az árverési feltételek, a telekkönyvi hivatalban megtekinthetők.

Kelt Kecskeméten, 1869. évi november 26-kán tartott városi telekkönyvi üléséből.

Hirdetés.

Dr. Popp J. G. fogorvos Bécsben, 14 év óta készíti azon szert, mely „Anatherin-szájviz” nevezet alatt jött forgalomba, s annyira elterjedt s előnyösen ismert czikk lett, hogy joggal európai hírnek mondható. Ezen szer gyógyítólag és enyhítőleg hat minden fog- és szájbetegségnél, a száj puha részét, különösen a foghúst erősíti, elenyészletti a taplóságot, fekélyt, a száj roszt szagát s a fogköveket, sőt még a csontszú és süly (scorbut) ellen is fényes eredménnyel alkalmaztatik, valamint általában minden fogjájádmalt enyhít s a száj minden részének előbbeni üdeségét, erejét és egészségét visszaadja s folytonos használat mellett fenn is tartja. Természetes, hogy ez mindenütt tapasztalt hatásai az „Anatherin-szájviz”-nek a legtömegesebb és határozottabb elismerést vívták ki ugy magas személyek, mint a tudomány tekintélyei előtt; ez utóbbiak közül álljon itt, egy jelentékeny szakférfiu itélete:

„Örömmel bizonyítom, hogy önnek Anatherin-szájvizét vegytanilag elemeztem s azt nemcsak minden tartalmas anyagtól teljesen mentnek, és miként Oppolzer tanár úr, igen ajánlatraméltónak találtam.

Bécs. Dr. Joh. Flor. Heller,

a cs. k. kórtan-vegyészeti tanintézet előjáró, cs. k.

trvszéki vegyész stb.

Az Anatherin-szájviz föltalálója készít ezenkívül „Anatherin-fogpásztát”, mely kefe segédelmével a fogak tisztítására használtatik és különösen alkalmasnak tűnik ki a fogak és szájrészek tisztán- és épentartására, miután alkatrészeire nézve hasonló a fentebbi kitűnő szájbizhoz. Ezen „Anatherin-fogpásztá” is sokoldalú elismerésnek örvend, nevezetesen dr. B. Kletzinsky tanár és cs. k. orsz. trvszéki vegyész következőleg ítéli róla:

Dr. Popp J. G. gyakorló fogorvos „Anatherin-fogpásztája” semminemű az egészségre ártalmas alkatrészeket nem tartalmaz. Égénye s olajból illatos alkatrészei üdítőleg és elevenítőleg hatnak a puha szájrészekre, melyeknek kipárolgása által azok a pasztát kellemesebbé teszik s s minden a fog- s nyelvburokban levő élődi állat és növény-élet szervezetet megöl s azon továbbfejlődését akadályozza, ásvány alkatrészei tisztítólag hatnak a fogakra a nélkül, hogy a keverékrészek a fájós fogat megtámadnák; a paszta szerves alkatrészei vegytanilag tisztítják a nyálkahártyát és fogmázt, anélkül, hogy legkisebb káros befolyással lennének, a szájjíreg sejtiszívását s a nyálkahártyát edzik.

Bécs.

Dr. B. Ketzinsky.

K A P H A T Ó K :

Kecskeméten: Milhoffer János és Machleid gyógyszerészeknél; Nagy-Körösn: Kögl B.-nél; Félegyházán: Hoffer A. gyógyszerésznél; Szolnokon: Haranszky A.-nál; Szentesen: Eisdörfer G. gyógyszerésznél; Halason: Novák R.-nél; Hódmező-Vásárhelyen: Adler J. gyógyszerésznél; Kalocsán: Horváth K. gyógyszerésznél; Czeglédén: a gyógyszerésztárban.